

ajoissa tehneet tarvittavat investoinnit tutkimukseen, koulukseen, sääntöjen luomiseen ja uusien palveluiden kehittämiseen. Tämä saattaa muuttaa taloudellisia ja tieteellisiä voimasuhteita maailmanlaajuisesti. Euroopan on vastattava haasteeseen.

3.5.3 Tavaroiden internetissä yhdistyvät fyysinen ja digitaalinen, todellinen ja virtuaalinen maailma. Älykkäät esineet (*smart objects*) sulautuvat kaikkialle ulottuvaan verkkoon (*ubiquitous network*), jossa niillä on täysipainoinen ja paljon merkittävämpi asema kuin nykyisessä, ihmisten osallistumiseen

perustuvassa verkossa (Web 2.0). Nykyinen verkko sulautuu myöhemmin tähän ylemmän tason laajennettuun verkkoon.

3.5.4 Uudet verkot aiheuttavat kuitenkin ulottuvuutensa ja uusien sisältöjensä vuoksi hallinnollisia ongelmia: uusia nimiä tarvitaan satoja miljardeja, ja on luotava yleisesti noudatettavat säännöt. Nykyään RFID-tunnisteiden käyttöä ohjaavat yksityiset säännöt sekä kaupalliset suhteet EPCglobaliin, mutta onko tämä käytännöllinen lähestymistapa tulevaisuuden internetin täysimittaiseksi kehittämiseksi?

Bryssel 18. syyskuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea lausunto aiheesta "Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle luovasta verkkosisällöstä sisämarkkinoilla"

KOM(2007) 836 lopullinen

(2009/C 77/16)

Euroopan komissio päätti 3. tammikuuta 2008 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle luovasta verkkosisällöstä sisämarkkinoilla.

Asian valmistelusta vastannut "liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta" -erityisjaosto antoi lausuntonsa 16. heinäkuuta 2008. Esittelijä oli Daniel **Retureau**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. syyskuuta 2008 pitämässään 447. täysistunnossa (syyskuun 18 päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 115 ääntä puolesta ja 1 vastaan 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Kuluttajien oikeudet

1.1.1 ETSK kannattaa korkeatasoista kuluttajansuojaa. Niinpä komitea odottaa tarkkaavaisena tietoyhteiskuntapalvelujen kuluttajille ja käyttäjille tarkoitetun oppaan laatimista.

1.1.2 ETSK:n mielestä edellä mainitussa oppaassa olisi käsiteltävä ainakin seuraavia seikkoja:

- verkon neutraalius, jotta kuluttajilla olisi enemmän valinnanmahdollisuuksia
- henkilötietojen asianmukainen suojaaminen ja verkko-ympäristön hyvä turvallisuustaso
- sähköistä kaupankäyntiä palvelevien vapaaehtoisten sääntöjen ja luotettavuutta osoittavien merkintöjen käyttöönoton edistäminen

— mahdollisuus soveltaa kuluttajien oikeuksia digitaalisessa ympäristössä yksilöimällä liittymäoikeudet, yleispalvelut ja sopimattomat kaupalliset menettelyt

— verkkopalvelujen laatua kuvaavien parametrien määrittely

— yksinkertaisen eurooppalaisen verkkolomakkeen käyttöönotto petoksista ilmoittamista varten

— tuomioistuimen ulkopuolinen sähköinen riidanratkaisujärjestelmä.

1.2 Yhteentoimivuus

1.2.1 ETSK korostaa, että yhteentoimivuus on keskeinen taloudellinen tekijä. Komitea toteaa niin ikään, että avoimet säännöt ovat perusluonteisen tärkeitä helpotettaessa yhteentoimivuutta ja ne edistävät turvallisuutta ja luotettavuutta.

1.2.2 Yhteentoimivuuden pysyvä puuttuminen rajoittaa Euroopan kansalaisten mahdollisuutta hyödyntää laitteistoja, palveluja ja sisältöjä, pakottaa heidät maksamaan laitteistoista korkeampia hintoja, mikä samalla rajoittaa laitteistojen valintaa, ja pakottaa kansalaiset käyttämään yhdysväyliä, koska tietyt sidosryhmät käyttävät hyväkseen tarpeettomia teknisiä eroja luodakseen monopolimarkkinoita.

1.2.3 Ajatus eurooppalaisittain yhteensopivasta digitaalisten oikeuksien hallintajärjestelmästä (DRM) ⁽¹⁾ kuulostaa komiteasta vääranlaiselta hyvältä ajatukselta, josta koituu enemmän ongelmia kuin mitä sillä ratkaistaisiin ja joka saattaisi jättää tietyt luovaa sisältöä tuottavat toimijat verkkojakelun ulkopuolelle. Sisältömarkkinat ovat sitä paitsi maailmanlaajuiset, kuten käyttäjien vapauksia rajoittava vyöhykejako osoittaa.

1.3 Komitea katsoo, että kaikenlaisten digitaalisten laitteistojen tai muistilla varustettujen laitteiden enemmän tai vähemmän mielivaltainen verotus, joka poikkeaa suuresti jäsenmaittain, johtaa huomattaviin markkinavääristymiin.

1.4 Ranskassa tehdyssä Olivennesin lakiesityksessä ehdotetut rikosoikeudelliset toimenpiteet ja poikkeusmenettelyt ovat huomattavasti ankarampia kuin Marrakeshissa vuonna 1994 allekirjoitettuun sopimukseen sisältyvät WTO:n vaatimukset. Kuten tuomioistuimien on todennut Promusicae-tuomioissaan, tekijänoikeuden kunnioittamiseen tähtäviä välineitä valittaessa on noudatettava oikeasuhtaisuuden periaatetta ja on löydettävä tyydyttävä tasapaino oikeuksien ja vapauksien sekä kyseessä olevien etujen välillä.

1.5 ETSK odottaakin tarkkaavaisena komission suunnittelemaa suositusta luovasta verkkosisällöstä. Kun suositus on laadittu, komitea ottaa konkreettisesti kantaa digitaalioikeuksien avoimuuteen (merkintäjärjestelmä) ja uusiin tapoihin päättää oikeuksista ja hallinnoida niitä Euroopan laajuisesti. Komitea käsittelee myös luovan verkkosisällön verkkojakeluun kannustavia ja sitä tukevia innovatiivisia järjestelmiä sekä pyrkimyksiä löytää tehokkaita keinoja kaupallisiin tarkoituksiin tuotettujen laittomien kopioiden ja kaikenlaisen muunmuotoisen luovan sisällön tuottajien ryöväämisen lopettamiseksi.

2. Komission ehdotus

2.1 Tiedonannon ja komission esittämien kysymysten keskeinen anti on seuraava:

- eurooppalaisten luovan verkkosisällön markkinoiden sääntely ja yhdenmukaistaminen
- tekijänoikeus ja lähioikeudet; samanaikaisesti usealle alueelle myönnettävät lisenssit; kirjallisia ja taiteellisia teoksia koskevien tekijänoikeuksien suojan parantaminen
- eurooppalaisten, yhteentoimivien digitaalisten oikeuksien laitteistopohjainen hallinta erityisesti verkkosisällön osalta
- viestien ja maksujen turvallisuuden varmistaminen, laitotoman kopioinnin ja petosten torjunta, jotta luottamus digitaalitalouteen vahvistuisi ja verkkopalvelut kehittyisivät.

⁽¹⁾ Digital Rights Management (digitaalioikeuksien hallinta, eufemismi kopiosuojaukselle).

— Vastaisuudessa suurin ongelma ovat epäilemättä yksityiskopiointiin liittyvät kysymykset, joista Euroopassa kiistellään vilkkaasti, sillä unionin jäsenten lainsäädäntö ei suinkaan ole tältä osin yhdenmukaista.

2.2 Komission yksiköt laativat työasiakirjan, joka julkaistiin erillään tiedonannosta ja ainoastaan englanninkielisenä. ⁽²⁾ Tässä 41-sivuisessa asiakirjassa todetaan, että koska verkossa kulkevat viestit ovat luonteeltaan rajatylittäviä ja uusi tekniikka edellyttää uusia kaupallisia käyttäytymismalleja, unionin politiikoissa olisi ryhdyttävä tukemaan ja levittämään nopeasti näitä uusia sähköisiä tapoja jakaa sisältöjä ja tietämystä. "Verkossa jaettava luovaa sisältöä" ovat sisältö ja palvelut, kuten verkossa tarjottava audiovisuaalinen media (elokuva, televisio, musiikki ja radio), verkkopelit, verkkojulkaiseminen, koulutussisältö sekä käyttäjien tuottama sisältö (sosiaalinen verkostoituminen, blogit jne.).

2.3 Tärkeimpänä tavoitteena on luoda yhtenäinen eurooppalainen tietäalue, kuten jo i2010 -aloitteen ⁽³⁾ yhteydessä on todettu. Ongelmia ei ole saatu ratkaistua jakeluteknologian monipuolistumisesta ja yleistymisestä huolimatta.

2.4 Digitaalitaloutta kohtaan osoitettuun luottamukseen liittyy usein kysymys materiaalien, palveluiden ja alustojen yhteentoimivuudesta. Joidenkin mielestä nk. *peer to peer* eli P2P-tiedostojenjakohjelmat tai Bit Torrent ja ankarat tekijänoikeusjärjestelmät eivät luo luottamuksen ilmapiiriä. Käyttäjien itsensä tuottama sisältö on lisääntynyt räjähdysmäisesti, mikä tuo käyttäjien rooliin digitaalitaloudessa uuden ulottuvuuden. Tämä asettaa politiikoille haasteita monilla osa-alueilla, kuten luottamus ja turvallisuus.

2.5 Kuluttajajärjestöt arvostelevat ankarasti DRM-järjestelmien käyttöä ja katsovat niiden loukkaavan kuluttajien keskeisiä oikeuksia. Niihin liittyy myös tietosuojariskejä, eikä käyttäjien ole helppo hallita kyseisiä järjestelmiä. Tietyt teollisuuden edustajat puolustavat kuitenkin DRM-järjestelmiä ja väittävät, että yhteentoimivuusongelmat ovat peräisin materiaalin valmistajilta ja ohjelmistojen suunnittelijoilta.

2.6 Jäsenvaltioiden markkinoilla operoivat toimijat törmäävät kansainvälisillä markkinoilla kielen monimuotoisuuteen, tiettyjen markkinoiden kapea-alaisuuteen ja toisistaan poikkeaviin kansallisiin lissenssisääntöihin. Internetyhteyden tarjoajat puoltavat usean alueen kattavia lissenssejä ja säännöstöjä, mutta muilla teollisuudenaloilla niihin suhtaudutaan enimmäkseen nuivasti. Valtakunnalliset lisenssit nostaisivat tekijöiden palkkioitasoa, mutta hyvin monet oikeuksia keräävät instituutiot harjoittavat toimintaansa useissa maissa. Lisäksi musiikkijärjestöt ja matkapuhelinoperaattorit haluavat yksinkertaistaa oikeuksien kattavuutta.

⁽²⁾ Brysselissä 3. tammikuuta 2008 julkaistu tiedonanto KOM(2007) 836 lopullinen ja komission työasiakirja SEC(2007) 1710.

⁽³⁾ "i2010 — kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta" (KOM(2005) 229 lopullinen).

2.7 Internetyhteyden tarjoajat arvostelivat myös sitä, että yksityiskopioinnista kerättävien maksujen keräysjärjestelmä ja suuruus vaihtelevat, ja järjestelmät käyvät yhä raskaammiksi ja monimutkaisemmiksi. Yhteydentarjoajat asettavat maksujen hyödyllisyyden kyseenalaiseksi DRM-järjestelmissä.

2.8 Verkossa jaettavan sisällön puute, markkinoiden hajanaisuus ja eri käyttömuotoja varten tehtävien sopimusten kirjavuus asettavat luovan sisällön nopean verkkolevityksen marginaaliseen asemaan ja jarruttavat suuresti palvelujen kehittämistä.

2.9 Komission työasiakirjaan on koottu kahden kuulemisen tulokset, ja siinä esitetään eri intressiryhmien toisistaan poikkeavia näkemyksiä. Komissio toivoisi kuitenkin, että edistystä saataisiin aikaan sellaisilla (kiistanalaisilla) aloilla kuin usean alueen kattavat lisenssit ja eurooppalainen tekijänoikeus sekä etenkin yhteentoimivat DRM-järjestelmät. Olisi myös muodostettava todelliset eurooppalaiset markkinat, joilla olisi sijaa moninaisille kulttuureille.

2.10 Eurooppalaiset verkkosisältömarkkinat (musiikki, elokuva, pelit jne.) on tarkoitus nelinkertaistaa vuoteen 2010 mennessä, jotta vuonna 2005 toteutunut 1,8 miljardin euron liikevaihto nousisi 8,3 miljardiin euroon.

3. Huomioita

3.1 Komitea on täysin tietoinen siitä, että internet antaa mahdollisuuden kerätä tai levittää digitaalisesti tavaroita ja palveluita menetelmin, jotka loukkaavat luovan verkkosisällön tekijöiden ja jakelijoiden tekijänoikeuksia. Se mahdollistaa myös yksityisyyteen kohdistuvat hyökkäykset ja luo uusia tapoja pettää yrityksiä ja yksityishenkilöitä.

3.2 Eniten kierrätetään laittomasti nykymusiikin teoksia sekä yhä enemmän audiovisuaalisia teoksia ja kaikenlaisia ohjelmistoja. Ilmiö on laajentunut suuresti, koska sisältöjakelijat eivät ole esittäneet minkäänlaista kaupallista mallia, jossa otettaisiin huomioon uudet mahdollisuudet loukata teollis- ja tekijänoikeuksia. Nuoria olisi myös opastettava käyttämään internetiä, mutta mikään taho ei ole tehnyt tämänsuuntaista aloitetta, ja opastus on täysin riittämätöntä.

3.3 Ensireaktiot ovat olleet toisinaan liioiteltuja mutta toisinaan — joskin harvemmin — myös liian vähäisiä. Jakelijat ovat yleensä ottaneet käyttöön kopioinninestomenettelyjä (niin kutsutut DRM-järjestelmät) ja vaatineet samalla taloudellisia korvauksia oikeuksien haltijoille sekä äärimmäisen varoittavia rikosoikeudellisia toimenpiteitä. Niitä ei kuitenkaan käytännössä ole sovellettu petosten yleisyyden vuoksi lukuun ottamatta etupäässä Itä-Euroopasta ja Aasiasta peräisin olevia massiivisia väärennystapauksia. Muutamia henkilöitä on otettu kiinni itse teosta varoittavaksi esimerkiksi muille. Varoittavuutta ei kuitenkaan ole voitu mitata todellisuudessa, koska asiasta ei ole tehty riippumattomia tutkimuksia eikä ole realistisia tietoja siitä, minkä suuruisia menetyksiä väärentäjät ovat aiheuttaneet.

3.4 Komitea on kuitenkin jossain määrin hämmästyntynyt komission ehdotuksesta luoda verkossa jaettava sisältöä varten "eurooppalainen" yhteentoimiva DRM-järjestelmä. Kaupallisilla sivustoilla on jo nykyisin saatavilla miljoonia musiikkiteoksia ilman DRM-järjestelmää, ja digitaalisten oikeuksien hallintajärjestelmistä ollaankin vähitellen luopumassa. Jakeluyhtiöt ovat

kehittämässä musiikkisisällölle erilaisia jakelujärjestelmiä ja harkitsevat myös musiikin suorakuuntelumahdollisuuksia taltioimatta teosta tai erityismaksua, jonka suoritettuaan voisi ladata tietyn määrän teoksia, ilmaista hyödyntämistä "pakollisten" mainosten kera jne.

3.5 Kannettavien laitteiden, jopa päätteiden, materiaalin suojaus nähdään nykyisin pikemminkin esteenä "reilulle käytölle" kuin tehokkaana suojana piratismia vastaan. Laitteiden suojaus voi niin ikään johtaa vertikaaliseen integroitumiseen (sivustot, omistuskoodaus, jonka myötä laatu kärsii enemmän tai vähemmän, omistajakohtaiset toistolaitteet, AAC-koodauksella toimiva Apple-jakelujärjestelmä ja iPod tai iPhone -toistolaitte), mikä on kilpailun vastaista. Etenkin ohjelmistojen tai pelien tai tiettyjen verkkojulkaisujen suojaus perustuu usein sähköiseen käyttäjätunnukseen, jonka ostaja saa oston tai tilaajasopimuksen teon yhteydessä käyttöönsä tietyn ajaksi. Tällainen järjestelmä on melko tehokas, ja se on jo laajalti käytössä.

3.6 Komitean mielestä yhteentoimivat sähköiset DRM-järjestelmät ovat käytännössä aikansa eläneitä. Olisi epäilemättä parempi tarkkailla huolellisesti verkkosisältömarkkinoiden eri sektoreiden kehitystä, jossa näytetään suosivan tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien suojausta etenkin asianmukaisin käytännösääntöin ja realistisin kaupallisin keinoin (*), kuin kangistua Euroopan laajuiseen aloitteeseen siirtymävaiheessa olevan tilanteen muuttuessa nopeasti.

3.7 Nykyiset kansainväliset sopimukset ja yleissopimukset muodostavat tekijänoikeuksille ja lähioikeuksille periaatteessa yhteisen oikeusperustan, jota voidaan soveltaa sekä jäsenvaltioissa että suhteissa kolmansiin maihin. Käytännössä oikeudessa on kuitenkin vielä eroja yhteisön lainsäädännöstä huolimatta. Ehdotus ottaa sisämarkkinoilla käyttöön "eurooppalainen tekijänoikeus" antaisi automaattisen suojan kaikissa jäsenvaltioissa sen jälkeen, kun oikeudet on tunnustettu yhdessä jäsenvaltiossa, ja takaisi yhtäläisen suojan.

3.8 Internetin ja tietoyhteiskunnan aikakaudella on välttämätöntä löytää todellinen tasapaino yleisen edun ja yksityisen edun välillä. Tekijöille ja jakelijoille on maksettava oikeudenmukainen korvaus. Lukijoiden tai kuuntelijoiden ja käyttäjien on voitava käyttää laillisesti hankkimaansa sisältöä kohtuuhintaan yksityisesti, julkisesti tai eritasoisissa oppilaitoksissa annettavassa opetuksessa.

3.9 Rikoslaki on ankaraa ja suojelee tekijänoikeuksia. Sellaisille yksityishenkilöille, jotka eivät käy kaupaa tekijänoikeuksilla, langetetaan useissa maissa liiallisia seuraamuksia samalla, kun on rajoitettu käyttöoikeuksia ja oikeutta kopioida teoksia yksityiskäyttöön. Sitä vastoin internetyhteyden tarjoajiin sovellettavat poliisimenetelmät, jotka saattavat osoittautua hyödyllisiksi terrorismin torjunnassa, tuntuvat suhteettomilta ja loukkaavat oikeutta yksityisyyteen oikeuskehityksessä, joka suosii

(*) Musiikin kauppaaminen internetissä samaan hintaan kuin cd-levyjä myydään liikkeissä on jakelijoille liian tuottoisaa eikä kannusta etsimään realistisia malleja, joissa otetaan huomioon todellinen jälleenynti hinta ja oikeasuhtainen kaupallinen hyöty.

yksipuolisesti jakelijoita. Tämänkaltaiset lait saattavat päätyä Strasbourgisiin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen, joka valvoo yksityisyyden kunnioittamista. Luxemburgin tuomioistuin vetoaa puolestaan suhteellisuusperiaatteiden kunnioittamiseen ja kehottaa etsimään tasapainoa eri oikeuksien välille (Promusicae-tuomio).

3.10 Lisäksi eräät maat — usein aina samat — verottavat kaikenlaisia digitaallilaitteistoja ja pitävät niitä piratismiin välineinä riippumatta siitä, mihin laitteet on tarkoitettu. Vaikka vero määritellään usein ”yksityisen kopioinnin veroksi”, siitä saadaan itse asiassa huomattavia tuloja, joiden jakaminen ei useinkaan ole kovin avointa. Tällainen lähestymistapa, jossa kaikenlainen kopiointi yksityistarkoituksiin tai ”reilu käyttö” rinnastetaan tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien loukkaukseen, on erityisen sietämätöntä kunniallisten tieto- ja viestintätekniikan käyttäjien kannalta, jollaisia on käyttäjistä hyvin suuri osa, ja sellaisten yritysten kannalta, jotka käyttävät kyseistä tekniikkaa muihin tarkoituksiin kuin kopioidakseen iskelmiä tai pelejä. Verojen olisi oltava ainakin kohtuullisia ja suhteessa digitaaliyksiköiden todellisiin varastointikustannuksiin (prosentuaalinen osuus laitteen myyntihinnasta jaettuna esimerkiksi kokonaisgigabittien mukaisella kapasiteetilla), sillä nyt on havaittavissa huomattavia vääristymiä laitteistosta riippuen.

3.11 Eri osapuolten oikeuksia on kunnioitettava, mutta samalla on noudatettava voimassa olevia direktiivejä ja pitäydyttävä suhteellisuusperiaatteessa, kuten tuomioistuin on selkeästi ilmaissut asiassa Promusicae antamassaan tuomiossa ⁽⁵⁾.

4. Komitean lisähuomioita

4.1 Komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että vapaalle kilpailulle välttämätön yhteentoimivuus on toteutettavissa vasta silloin, kun kuluttaja voi käyttää valitsemaansa laitetta

⁽⁵⁾ Tuomioistuimen (suuri jaosto) 29. tammikuuta 2008 antama tuomio asiassa C-275/06: ennakkoratkaisupyyntö.

Tuomioistuin (suuri jaosto) toteaa seuraavaa:

”Tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) 8.6.2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/31/EY, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/29/EY, teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta 29.4.2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/48/EY ja henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) 12.7.2002 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2002/58/EY jäsenvaltioita ei edellytetä säätämään pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa velvollisuudesta luovuttaa henkilötietoja tekijänoikeuden tehokkaan suojan varmistamiseksi siviiliprosessin yhteydessä. Yhteisön oikeuden mukaan mainittujen valtioiden on kuitenkin pannessaan täytäntöön kyseisiä direktiivejä huolehdittava siitä, että ne nojautuvat sellaiseen kyseisten direktiivien tulkintaan, jolla voidaan varmistaa yhteisön oikeusjärjestyksessä suojattujen eri perusoikeuksien välinen asianmukainen tasapaino. Jäsenvaltioiden viranomaisten ja tuomioistuinten on pannessaan täytäntöön mainittujen direktiivien noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä tulkittava kansallista oikeuttaan näiden samojen direktiivien mukaisesti, ja tämän lisäksi ne eivät myöskään saa nojautua sellaiseen kyseisten direktiivien tulkintaan, joka johtaisi ristiriitaan mainittujen perusoikeuksien kanssa tai muiden yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden, kuten suhteellisuusperiaatteen, kanssa.”

teosten toistoon. Ainoa ratkaisu on koodata teokset avoimien, kaikkien saatavilla olevien standardien mukaisesti. Kaikkien DRM-järjestelmien oletusarvona on kieltää teoksen toisto kaikilla laitteilla, materiaaleilla tai ohjelmistoilla, joita DRM:n editori ei nimenomaisesti ole auktorisoinut. DRM-järjestelmät perustuvat lähtökohtaisesti suljettujen formaattien salaisuuteen, eikä formaattien teknisiä ominaispiirteitä ole julkisesti saatavilla. Järjestelmät, joita DRM:n editori ei ole auktorisoinut eikä sertifioinut, eivät siis kuulu minkäänlaisen kilpailun piiriin. Nykyisin ei myöskään ole DRM-järjestelmää, joka perustuisi avoimiin standardeihin. Tämä ratkaisu edellyttäisi monimutkaisten ristikkäislicenssien käyttöönottoa, ja tietyt luovan sisällön tuottajat saattaisivat jäädä markkinoiden ulkopuolelle esimerkiksi siksi, etteivät ne käytä DRM-järjestelmiä. Kokonainen verkoteossektori, joka käsittää tiedelaitokset ja tutkimuskeskukset, yliopistot, vapaat ohjelmistot tai vaihtoehtoislicensseillä valmistettavat luovat tuotteet, saattaisi jäädä markkinoiden ulkopuolelle, jos markkinoille hyväksyttäisiin vain kaupallista sisältöä. Tämä näyttää olevan ristiriidassa tieto- ja osaamisyhteiskunnan kanssa, vaikka Eurooppa havittelee sen johtoasemaa.

4.2 Mikään edellä mainituista vaihtoehdoista ei ole tyydyttävä esimerkiksi tuotaessa teoksia ja sisältöä kolmansista maista Eurooppaan ja vietäessä niitä maanosan ulkopuolelle. Euroopalaisten ohjelmistojen DRM-järjestelmän tai -järjestelmien olisi silloin myös oltava yhteensopivia sellaisten muiden markkinoiden järjestelmien kanssa, joilla usein ollaan paljon aktiivisempia audiovisuaalialioissa. DRM-järjestelmät avaavat oven kilpailuvastaisille asenteille ja multimediasektorin vertikaalisille integraatioyrityksille. Applen iTunes, jossa käytetään DRM-järjestelmää ja omistajakoodausta ja käytännössä pakotetaan käyttämään iPod- tai iPhone-tyyppistä toistolaitetta, on ongelmasta valaiseva esimerkki.

4.3 Jos paljastetaan vain DRM-ohjelman sovellusliittymät eikä koko ohjelmälähdettä, mikä saattaisi olla tietyille tarjoajille varsin suuri houkutus, on olemassa vaara, ettei sallita todellista yhteentoimivuutta.

4.4 Laittomat valmistajat onnistuvat hyvin nopeasti kiertämään tai kopioimaan minkä tahansa suojausjärjestelmän. Sisältötarjoajat eivät enää luotakaan DRM-järjestelmiin ja etsivät uusia kaupallisia jakelumalleja, kuten kiinteähintainen liittymä, vapaasti kuunneltavissa mutta maksua vastaan ostettavissa olevat teokset, mainosten sisällyttäminen teosten yhteyteen jne. Olisi luotettava markkinoihin pikemminkin kuin säädettävä lakeja kiireesti ja sekavasti, kuten Ranskassa, jossa säädöksiä syntyy solkenaan ja niitä tulkitaan oikeuskäytännössä ristiriitaisesti. Suurten tuotantoyhtiöiden lobbaus (viisi suurta yhtiötä hallitsevat maailman musiikkimarkkinoita, kuusi tai seitsemän audiovisuaalimarkkinoita) on toistaiseksi ollut ratkaisevassa asemassa tiettyjen maiden päättäessä luopua oikeudesta teosten yksityiseen kopioimiseen ja yksityishenkilöiden kesken tapahtuvan tiedostojen vaihdon kriminalisoinnista. Ranskan tuorein lakiesitys ei merkitse tältä osin edistystä, ja painostuskeinot ovat liioiteltuja.

4.5 Aiempien lausuntojensa tapaan komitea katsoo, että rikosoikeutta tulisi soveltaa vain kaupallisessa tarkoituksessa tehtyihin väärennöksiin (tuotantoon ja jakeluun, joka toisinaan on mafian käsissä). Tietyissä jäsenvaltioissa jopa vapailta markkinoilta on liian helposti saatavilla väärennettyjä ohjelmistoja tai musiikki- ja audiovisuaalitalenteita. Euroopassa valmistetaan

väärennettyjä tuotteita, mutta suurin osa kopioista on peräisin Aasiasta. Juuri tällaiseen massiiviseen ja kaupallisessa tarkoituksessa harjoitettuun väärennöstoimintaan olisi puututtava ensisijaisesti ja siitä olisi rangaistava sekä kehitettävä yhteistyötä poliisi- ja oikeusasioissa kansainvälisten rikollisverkostojen hajottamiseksi.

4.6 Etenkin nuorten vaihtaessa keskenään tiedostoja on ennen kaikkea tiedotettava siitä, että tekijöiden ja tuottajien on saatava oikeudenmukainen palkkio työstään (ennen kaikkea tekijöiden, jotka usein joutuvat tyytymään hyvin pieneen osaan perityistä maksuista), ja saatava kansalliset tietoisiksi asiasta.

4.7 Kaikissa tiedostovaihdoissa ei välttämättä ole kyse rahassa mitattavien immateriaalioikeuksien suojattujen tiedostojen vaihdosta. Erilaista sisältöä voidaan vaihtaa ja julkaista ilmaiseksi (koetulokset ja tieteelliset tutkimukset tai rajoittamattomien kopiointi- tai jakelulisenssien alaiset teokset).

4.8 Ranskassa käsiteltävän lakiesityksen mukaan on kuitenkin valvottava koko verkko ja säilytettävä pitkään internetin käyttäjien henkilötiedot. Tietojen tulisi olla vapaasti suurten tuotantoyhtiöiden edustajien käytettävissä, joskin — mikäli järjestelmä otettaisiin käyttöön — tietojen tulisi olla vain oikeuden valtuuttamien viranomaisten saatavilla.

4.9 Oikeus kopiointiin yksityiskäyttöä varten muodostaa sisältötarjoajien tekemissä "sopimuksissa" poikkeuksen, johon sovelletaan ankaria rajoituksia. Sopimukset ovat vaikeaselkoisia, ja ne ovat ristiriidassa kuluttajien usein tekemien heräteostojen kanssa.

4.10 Jos laki antaa tällaisen liiallisen suojan käytännössä vain ammattimaisille tekijöille ja jakelijoille, yksittäiset sisältötuottajat tai suuren yleisön vielä tuntemattomat artistit, vaihtoehtolisenssien käyttäjät (julkisen yleinen käyttöoikeus, *General Public License*, GPL tai rajoitettu julkinen yleinen käyttöoikeus, "*light General Public Licence*", LGPL, *creative commons* -käyttöoikeus jne. — vaihtoehtoja on puolisen sataa) eivät puolestaan kuulu minkäänlaisen erityissuojan piiriin, vaikka lisenssit ovat osa tekijänoikeutta eivätkä ne ole välttämättä ilmaisia. Yksittäisten sisältötuottajien on ensin tehtävä tuomioistuimeen kantelu väärennöksestä, mikä asettaisi suuret kansainväliset jakelijat ja pien- tai yksityisyrietykset lain edessä vahvasti eriarvoiseen asemaan.

4.11 Komitea katsookin, että lainsäädännöllä on ennen kaikkea varmistettava vilpittömässä mielessä toimivien kuluttajien suojele sekä tekijöille työstään maksettava oikeudenmukainen palkkio.

4.12 Laillisesti hankitun lisenssin käyttörajoitukset ja suurten tuotantoyhtiöiden edustajien mahdollisuus saada käyttöönsä henkilötietoja ovat tarkoituserien vastaisia, sillä "kaupalliset" väärentäjät osaavat kiertää kaikki tekniset esteet ja peittää jälkensä verkossa. Näin voidaan siis valvoa vain internetin käyttäjien laillisesti tai laittomasti muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin vaihtamia tietoja. Tiedonvaihdosta merkittävä osa on tosin laitonta ja sitä on torjuttava massakäytänteiden edellyttämin

asianmukaisin keinoin. Ongelman ratkaisuksi ei riitä, että annetaan tuomioita "esimerkin vuoksi" ja mainostetaan tuomioita tiettyjen internetin käyttäjien pelottelemiseksi, sillä kiinnijäämisen mahdollisuudet ovat tilastollisesti varsin minimaaliset eivätkä huoleta esimerkiksi nuoria, jotka eivät ole tietoisia lempiartistilleen aiheuttamasta haitasta.

4.13 Internetyhteyden tarjoajien mahdollisuus säilyttää pitkään kaikkien internetin käyttäjien henkilötiedot merkitsee sinänsä vakavaa tunkeutumista internetin käyttäjien yksityiselämään. Onko tietojen säilyttäminen täysin välttämätöntä, jotta tekijänoikeutta ja lähioikeuksia voidaan kunnioittaa, vai onko se saavutettavaan tavoitteeseen nähden suhteetonta? Ovatko tekijän- ja lähioikeudet niin absoluuttisia oikeuksia, että ne edellyttävät kaikkien internetin käyttäjien yksityisyyden jatkuvaa loukkaamista?

4.14 Säilytettävistä tiedoista saattaa olla apua terrorismin torjunnassa, mutta internetin käyttäjillä on joka tapauksessa oltava lailliset takeet yhteyksiensä luottamuksellisuudesta kuitenkin siten, että takeista voidaan luopua yleisen edun vuoksi viranomaisen saatua siihen tavanomaisen luvan tai tiettyssä, tuomioistuimen luvalla rajoitetussa muussa tarkoituksessa.

4.15 Tietylainen tietojen käyttö voidaan sallia yleisesti tiedotus- ja analysointitarkoituksissa, tietyin ehdoin, erityisesti, jos ne on tehty anonyymeiksi. Sitä vastoin olisi kiellettävä henkilörekisterien ristikkäinen käyttö, nimellisten tietojen kerääminen hyötymistarkoituksiin mainonnan tehostamiseksi sekä tällaisten tietojen säilyttäminen ja limittäminen hakukoneissa ja muissa nykyisissä käytänteissä hyödynnettäviin avainsanaluetteloihin, varsinkin kun tällaisista, niin ikään kansalaisten yksityisyyttä loukkaavista käytänteistä hyötyvät suuret tuotantoyhtiöt ja muut suuryrietykset.

4.16 Useissa maissa verotetaan kaikkia tietotekniikkalaitteita riippumatta siitä, ovatko ne kiinteitä tai kannettavia. Verotuloista hyötyvät yksinomaan oikeuksien haltijat (ennen kaikkea audiovisuaalisen sisällön oikeuksien haltijat), vaikka laitteistoja ei olisi-kaan tarkoitettu kyseiseen käyttöön. Järjestelmässä kaikkia digitaalilaitteiden käyttäjiä pidetään potentiaalisina piratismiin harjoittajina. Tietyt käyttäjäryhmät, etenkin yritykset, olisi vapautettava verosta. Sitä vastoin laajakaistapalveluiden tarjoajat, jotka ovat kehittäneet verkkonsa tiettyissä tapauksissa mahdollisesti tapahtuvan laittoman käytön pohjalta, voisivat maksaa melko alhaisia veroja, jotka määräytyisivät kuitenkin yksityishenkilöiden kesken tapahtuvan tiedonsiirron intensiteetin perusteella. Verotulot kanavoitaisiin tekijänoikeusmaksuja kerääville tahoille ja uusien sisältöjen tunnetuksi tekemiseen. Valtioiden ei kuitenkaan pitäisi ottaa itselleen kaikkia tai osaa verotulosta keräys- ja jälleenjakelumaksuja lukuun ottamatta.

4.17 Pohjoismaat, varsinkin Ruotsi, hallinnoivat oikeuksia esimerkillisesti. Olisi syytä noudattaa pikemminkin näitä esimerkkejä kuin Ranskan suoltamia säädöksiä ja lakiehdotuksia, jotka eivät ole tasapainoisia eivätkä kovin vakuuttavia nuorten luovan sisällön tuottajien tai pk-yritysten tuen suhteen.

4.18 Kun yksinoikeudet on kohtuullisen ajanjakson ajan taattu, ne voitaisiin korvata Ruotsin tavoin kokonaisvaltaisella järjestelmällä.

4.19 Teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa koskevaa direktiiviehdotusta (unionissa tunnustetut ja suojatut teollisoikeudet, kirjallisia ja taiteellisia teoksia koskevat oikeudet sekä muut lähioikeudet) tarkasteltaessa komitea vetosi jo ankaran mutta oikeasuhtaisen lähestymistavan puolesta torjuttaessa kaupallisessa tarkoituksessa harjoitettua väärentämistä.

4.20 WTO puolestaan varoittaa teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia koskevassa sopimuksessa (TRIPS-sopimus) oikeuksien haltijoiden mahdollisista väärinkäytöksistä, jotka saattaisivat rajoittaa kilpailua tai olla yleisen edun vastaisia.

4.21 ”Päämäärät — Teollis- ja tekijänoikeuksien suojelun ja täytäntöönpanon tulisi edistää teknologisten uudistusten tekemistä sekä teknologian siirtämistä ja levittämistä teknologiaa koskevaa tietoa tuottavien ja sitä kuluttavien yhteiseksi parhaaksi

yhteiskunnallista ja taloudellista hyvinvointia edistävällä tavalla ottaen huomioon oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino.”

4.22 ”Periaatteet — 2. Tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, edellyttäen että ne ovat yhdenmukaiset tämän sopimuksen määräysten kanssa, saatetaan tarvita oikeuksien haltijoiden toimesta tapahtuvan teollis- ja tekijänoikeuksien väärinkäytön estämiseksi samoin kuin sellaisen menettelyn estämiseksi, joka kohtuuttomasti rajoittaa kauppaa tai vaikuttaa haitallisesti kansainväliseen teknologian siirtoon.”

4.23 Komitea on esittänyt edellä mainitut huomiot 29. loka-kuuta 2003 antamassaan lausunnossa ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseen tähtäivistä toimenpiteistä ja menettelyistä”⁽⁶⁾. Ne ovat muun muassa TRIPS-sopimuksen päämäärien (7 artikla) ja periaatteiden (8 artiklan 2 kappale) mukaisia. Päämäärät ja periaatteet tulisi esittää direktiivin johdanto-osassa, sillä mahdollisia seuraamuksia ei voida kokonaan irrottaa aineellisesta oikeudesta. Ei sovi myöskään unohtaa, että teollisoikeuksien sekä kirjallisia ja taiteellisia teoksia koskevien oikeuksien haltijat voivat käyttää oikeuksiaan väärin⁽⁷⁾.

Bryssel 18. syyskuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ EUVL C 32, 5.2.2004, s. 15.

⁽⁷⁾ TRIPS-sopimus, joka sisältää Maailman kauppajärjestön (WTO:n) perustamissopimuksen liitteen 1C, allekirjoitettiin Marrakeshissa 15. huhtikuuta 1994 ja hyväksyttiin Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa 22 päivänä joulukuuta 1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY, EYVL L 336, 23.12.1994, s. 1. Sopimuksen osan III otsikko on ”Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpano”. Tässä osassa on 41 artiklan 1 ja 2 kappale, jossa määrätään seuraavaa: ”Jäsenen tulee varmistaa, että tässä osassa määritellyt täytäntöönpanoon liittyvät menettelyt ovat käytettävissä niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti siten, että ne mahdollistavat tehokkaat toimet tässä sopimuksessa tarkoitettujen teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksia vastaan, mukaan lukien joutuisat oikeuskeinot loukkausten torjumiseksi samoin kuin oikeuskeinot vastaisten loukkausten ehkäisemiseksi. Näitä menettelyjä tulee soveltaa siten, että vältetään esteiden syntymisen lailliselle kaupalle ja että luodaan takeet menettelyjen väärinkäyttöä vastaan.”